

A bírósági szervezet, a büntetőeljárás, az
állatorvos munkájának jelentősége az
állatkínzás bűncselekmény miatt indult
büntetőeljárásban.

Az Állatorvosok az Állatvédelemért Országos
Alapítvány MÁOK által elismert szakmai
továbbképzése
Szeged, 2018.02.01.

dr. Kovács Krisztina
kovacs74@freemail.hu
a Pesti Központi Kerületi Bíróság
büntető ügyszakos bírója

Az állatvédelem jogalkotói szempontból a vad állomány, az egzotikus állatok, a haszonállatok és a kedvtelésből tartott állatok **tartásának részletes jogi szabályozása, valamint a tartásukra vonatkozó jogszabályok megszegésének szankcionálása.**

A tartásra vonatkozó jogszabályok megszegése esetén a kisebb súlyú szabályszegések, szabálysértések szankcionálása, e szabályok betartatása körében (kóborló kutya, szomszédoló kutya, rövid lánc, kötelező oltás hiánya, nem megfelelő elhelyezés stb.) többnyire a jegyző jár el, de eljárhat közterület-felügyelő, a természetvédelmi őr, mezőőr (pl. veszélyeztetés kutyaival szabálysértés esetén – a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 193. §)

A tartásra vonatkozó jogszabályoknak durva - az állat kínzását megvalósító - megszegésének következménye a büntetőeljárás (a rendőrség, az ügyészség és a bíróság eljárása).

A kisebb szabályszegések esetén eljáró jegyző és a büntető ügyekben eljáró hatóságok (a rendőrség, az ügyészség és a bíróság) hatásköre, eljárása, eszközszerrendszere alapvetően különbözik.

A bíróságok feladata:

A bíróságok igazságszolgáltatási tevékenységet látnak el.

A bírósági szervet szintjei:

- járásbíróság és a kerületi bíróság
- törvényszék
- ítélőtábla
- kúria

(Az Alkotmánybíróság – feladata az Alaptörvény védelme)

A bíróság illetékessége:

A bűncselekmény miatt a bűncselekmény
elkövetésének helye szerint illetékes bíróság jár el.

A bíróságnak, az ügyésznek és a nyomozó hatóságnak
kötelessége, hogy a törvényben megállapított feltételek
esetén a büntetőeljárást megindítsa, illetőleg az eljárást
lefolyassa.

Büntetőeljárás csak bűncselekmény gyanúja alapján, és csak az ellen indítható, akit bűncselekmény megalapozott gyanúja terhel.

Bűncselekmény miatt bárki tehet feljelentést.

Állatkínzás esetében a feljelentő: a szomszéd, az állatvédő, az állatorvos, a rendőr.

A feljelentés alapján az alapos gyanút alátámasztó bizonyítékokat (a tanúvallomás, a szakvélemény, a tárgyi bizonyítási eszköz, az okirat és a terhelt vallomása) a feljelentés alapján megindult - az ügyész által irányított és felügyelt - nyomozás során szerzi be a nyomozó hatóság.

Amennyiben a nyomozás során beszerzett bizonyítékok alapján a bűncselekmény megvalósulását állapítja meg a nyomozó hatóság, a nyomozás iratait vádemelési javaslattal megküldi az ügyésznek.

Amennyiben az ügyész a nyomozás alapján ugyanezen következtetésre jut, vádat emel a bűncselekmény miatt a bíróság előtt a vádirat benyújtásával.

A bíróság törvényes vád alapján jár el, az ügyész vádiratnak a bírósághoz való benyújtásával emel vádat.

A vádiratnak tartalmaznia kell egyebek között:

- a vádlott személyi adatait (ki)
- a vád tárgyává tett cselekmény leírását (mikor, hol, mit csinált),
- a bizonyítékok megjelölését (ezeket mi bizonyítja)
- a vád tárgyává tett cselekménynek a Btk. szerinti minősítését
- a büntetés kiszabására vagy intézkedés alkalmazására vonatkozó indítványt(mit kapjon),

A bíróság csak annak a személynek a büntetőjogi felelősségéről dönthet, aki ellen vádat emeltek, és csak olyan cselekmény miatt, amelyet a vád tartalmaz.

A vád bizonyítása a vádlót – azaz az ügyészt – terheli.

A büntetőeljárásban szabadon felhasználható a törvényben meghatározott minden bizonyíték és szabadon alkalmazható minden bizonyítási eljárás (szemle, helyszíni kihallgatás, bizonyítási kísérlet, felismerésre bemutatás, szembesítés).

A bíróság köteles a vádat kimeríteni, a vádon túl azonban nem terjeszkedhet.

A bírák függetlenek, a jogszabályok alapján, meggyőződésüknek megfelelően döntenek, az ítékezési tevékenységükkel összefüggésben nem befolyásolhatók és nem utasíthatók.

A bűncselekményt az elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni, kivéve ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új törvény kedvezőbb.

Bűncselekmény az a szándékosan vagy - ha e törvény a gondatlan elkövetést is büntetni rendeli - gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra (azaz mások személyét vagy jogait, illetve a társadalmi, gazdasági, állami rendet sérti vagy veszélyeztet) és amelyre a büntető törvény büntetés kiszabását rendeli.

A bűncselekmény büntett vagy vétség.

Büntett az a szándékosan elkövetett bűncselekmény, amelyre e törvény **kétévi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetés** kiszabását rendeli, minden más bűncselekmény vétség.

Kísérlet miatt büntetendő, aki a szándékos bűncselekmény elkövetését megkezdi, de nem fejezi be.

A kísérletre a befejezett bűncselekmény büntetési tételeét kell alkalmazni.

Elkövető:

- a tettes, aki a bűncselekményt megvalósítja
- a közvetett tettes, aki a szándékos bűncselekményt e cselekményért nem büntethető, illetve tévedésben levő személy felhasználásával valósítja meg
- a társtettes, akik a szándékos bűncselekményt egymás tevékenységéről tudva, közösen valósítják meg
- a felbujtó, aki mást bűncselekmény elkövetésére szándékosan rábír
- a bűnsegéd, aki bűncselekmény elkövetéséhez másnak szándékosan segítséget nyújt.

Főszabály szerint minden elkövetőre a tettesekre megállapított büntetési tételt kell alkalmazni (a gyakorlatban azonban a büntetés kiszabás során a társas elkövetés súlyosító, míg a bűnsegédi minőség enyhítő körülmény).

Az a szülő, aki eltűri, hogy gyermekkorú (14. életévét be nem töltött gyermeke) állatot kínozzon, kiskorú veszélyeztetésének büntettéért felel.

Az állatkínzás törvényi tényállásának szakértői kérdései:

- a maradandó egészségkárosodás vagy pusztulás okozása
- különös szenvedés okozása

A büntetőeljárásban szakértő, csak a bíróság által kirendelt, az igazságügyi szakértők jegyzékében szereplő szakértő lehet.

Amennyiben adott szakterületen nincs igazságügyi szakértő, akkor kerülhet sor eseti szakértő bevonására.

(Az állatorvos tehát szakértő tanú lehet a büntetőeljárásban, mivel i.ü. állatorvos szakértők vannak.)

A büntetőeljárás megindításától több hónap is eltelhet a szakértő kirendeléséig, amennyiben pedig csak a bírói szakban kerül sor a szakértő kirendelésére olykor akár 1-2 év is eltelhet az első vizsgálatig, ezért nagyon fontos, hogy:

A tényállás megállapítása szempontjából lényeges adatokat a bűncselekmény helyszínén gyűjtse be a nyomozó hatóság. Pontosán rögzíteni kell az állat megtalálásának körülményeit (hol és hogyan volt elhelyezve, ideértve az aktuális környezeti tényezőket is, élelemmel, vízzel el volt-e látva, kondícióját, amennyiben sérülése van, vagy a bántalmazás gyanúja merül fel, az erre utaló körülményeket, a látható sérüléseket).

A büntető eljárásban a **lefoglalás** valamely dolognak a bizonyítás érdekében (vagy az elkobzás, a vagyonelkobzás biztosítására) őrzésbe vétele vagy megőrzésének más módon történő biztosítása a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság által. (Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 151. § (1) bekezdés)

Az elkobzás büntető anyagi jogi szankció, egy intézkedés. A Büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 72.§ (1) bekezdése értelmében el kell kobozni azt a dolgot,

- amelyet a bűncselekmény elkövetéséhez eszközül használtak vagy arra szántak,
- amely bűncselekmény elkövetése útján jött létre,
- amelyre a bűncselekményt elkövették, vagy amelyet a bűncselekmény befejezését követően e dolog elszállítása céljából használtak,
- amelynek a birtoklása a közbiztonságot veszélyezteti, vagy jogszabályba ütközik.

A lefoglalás és a büntetőeljárás során lefoglalt dolgok kezelésének, nyilvántartásának, előzetes értékesítésének és megsemmisítésének szabályairól, valamint az elkobzás végrehajtásáról szóló **11/2003. (V. 8.) IM-BM-PM együttes rendelet** 66.§-a értelmében:

Amennyiben bűnjelként (azaz a bizonyítás „eszközéül”) állat - ideértve a vadonélő, a kedvtelésből tartott és a veszélyes állatot is – kerül lefoglalásra, akkor a hatóság a *marhalevelet, a törzskönyvet, a veszélyes állat tartására, elidegenítésére, felügyeletének átengedésére vonatkozó hatósági engedélyt, ezek hiányában a területileg illetékes hatósági állatorvos által az állatról kiállított okmányt foglalja le.*

A Btk. 244-247. §-ában meghatározott bűncselekmények (azaz természetkárosítás 242-243., állatkínzás 244., orvvadászat 245., orvhalászat 246., valamint tiltott állatviadal szervezése 247.) gyanúja alapján indult büntetőeljárás esetén ezen iratok mellett a bűncselekmény tárgyát képező élő állatot is le kell foglalni.

A lefoglalt élő állat a bűnjelkezelőhöz nem szállítható be, annak elhelyezéséről

- a Btk. 244-247. §-ában meghatározott bűncselekmények gyanúja alapján indult büntetőeljárás esetén a lefoglalás helye szerint illetékes megyei (fővárosi) állat-egészségügyi és élelmiszer-ellenőrző állomás (a továbbiakban: állomás),
- a Btk. 242-243. §-ában meghatározott bűncselekmény gyanúja alapján indult büntetőeljárás esetén a lefoglalás helye szerint illetékes nemzeti park igazgatóság köteles gondoskodni, vadászható állatfaj esetén a vadászati hatóság véleményének figyelembevételével.

A lefoglalt élő állatnak az érdekelt őrizetében hagyásával és az előzetes értékesíthetőségével kapcsolatban az állomás véleményét be kell szerezni. Ha a lefoglalt élő állat az állomáshoz jellege, gondozásának szükségessége miatt nem szállítható be, díjazás ellenében - a 3. §-ban meghatározott szervezeten és személyen kívül - a szakszerű kezelés feltételeivel rendelkező civil szervezet őrizetébe és kezelésébe is adható.

A lefoglalt élő állatnak a jogosult részére történő visszaadása az állat-egészségügyi előírások figyelembevételével történik.

A rendelet **30. §** (1) bekezdése értelmében a bűnjellel kapcsolatos költségek közül bűnügyi költség egyebek között az a költség, amely a bűnjel

- szakszerű kezelésével megbízott gazdálkodó szervezet részére őrzési és kezelési díj (költség) címén, továbbá állagának megóvásával megbízott gazdálkodó szervezet részére költségtérítés és munkadíj címén,

- megfelelő fuvarköltség (szállítási díj) ellenében történő szállításával,

- megsemmisítésével kapcsolatban,

- szakszerű kezelésével, állagának megóvásával és karbantartásával összefüggésben költségtérítés címén a hatóság saját tulajdonú vagy a kezelésében lévő ingatlanon történő tárolás kapcsán,

A hatóság az eljárása alatt felmerült fenti bűnügyi költséget megelőlegezi, majd bejegyzí az íratban vezetett költségjegyzékbe.

Ha a fenti bűnügyi költségnek a költségjegyzékbe bejegyzésére az eljárás jogerős bírósági határozattal történő befejezése után kerül sor, a bíróság a külön jogszabályban meghatározottak szerint jár el (különleges eljárásban utólag határoz a bűnügyi költségről.)

A szakértői vizsgálat szempontjából kiemelkedő fontosságú továbbá a rendőrség helyszíni adatrögzítésén túl az is, hogy a bűncselekmény helyszínéről az állatorvoshoz szállított állatról és az ellátásáról az állatot elsődlegesen ellátó állatorvos és a későbbi kezelésében részt vevő állatorvosok körütekintő és pontos dokumentációt készítsenek.

Az elsődlegesen ellátó állatorvos

- készítsen fényképeket (ha szükséges és lehetséges) videót, melyek tükrözik az állat vizsgálatkori általános állapotát, a rajta látható valamennyi külső sérülést
- vegyen igénybe olyan képalkotó vizsgálatot, amely a sérülés megállapítására alkalmas (amennyiben törés, vagy belső sérülés gyanúja merül fel).

Az állatorvos írásban is rögzítse, közérthető módon

–az állat fajtát, fajtáját, nemét, korát, súlyát, méretét, általános állapotát, kondícióját, valamennyi feltárt sérülését, azok test táji elhelyezkedését, jellegét (nyugodtan az egyes sérülések keletkezése körülményeiről alkotott véleményét is)

–ha az állat elpusztult, rögzítse, hogy mi vezetett a pusztulásához, amennyiben megállapítható

–mikor, mire, milyen kezelést, milyen gyógyszereket kapott, állapota a kezelés hatására miként változott.

A dokumentációt kéretik eltárolni úgy 3 évig, mert a rendőrség, bíróság kérni fogja.

Az (elsődleges ellátást végző, vagy később a megkínzott állat kezelésében részt vevő) állatorvosnak nem kell állást foglalnia, döntenie abban a kérdésben, hogy a bűncselekmény megvalósult-e (neki ez nem csak nem feladata, de jogosultsága sincs hozzá). Csak az állat állapotára vonatkozó tényeket kell rögzítenie.

Lehet, hogy az állatorvos tanú lesz, főleg akkor, ha az elsődleges adatrögzítés nem megfelelő, elnagyolt, nem értelmezhető.

Köszönöm a figyelmet!

